

TEDENSKA SRIJKA

PRILOGA

DOMOVINI

Leto I

V Ljubljani, dne 6. avgusta 1926

Stev. 36

Odkritje spomenika našemu prvemu kralju

Tako veličastnega dne, kakor je bila baš zadnja nedelja, še ne pomni naša lepa Gorenjska.

V Kranju, v glavnem mestu naše Gorenjske, so vrli Kranjčani, ki so vedno v rodoljubju prednačili našim pokrajinam, odkrili spomenik onemu velikemu možu, ki je rešil velik del Jugoslovenov izpod tujega jarma. Postavili in odkrili so spomenik našemu prvemu jugoslovenskemu kralju, Petru I., Osvoboditelju.

To odkritje pa ni morda važno samo za mesto Kranj, važno je za vse Slovence, ki so prihiteli iz vseh delov Slovenije, posebno pa iz Gorenjske, da se poklonijo pred spomenikom Neumrlega.

Vse mesto je bilo v cvetju in zastavah, vse je bilo praznično in že v soboto so se vršile velikanske priprave, ki so kazale kako veličastna bo šele nedelja. In v nedeljo! Vsi vlaki, ki so prihajali so bili nabiti ljudstva. Najbolj pestro sliko pa je nudila cesta. Še

nikoli ni bilo na cesti toliko voz natrpanih z našim kmetiskim ljudstvom, mnogo jih je bilo v narodnih nošah, ki je hotelo dati duška svojemu notranjemu veselju.

Kaj vse so govorili naši sovražniki pred in med vojno o velikem možu. Tujci so se bali, da slovenski narod izve kaj mu je bil kralj Peter, ki se je od svoje mladosti ne-sebično boril za svobodo in za pravico naroda. In če pomislimo, kaj je vse pretrpel od onega časa, ko je prestopil na bosanska

tla in do konca krvave kalvarije, ko je moral v borbi za svoj narod kot siv starček prepotovati skalnato Albanijo, se nam nehote usili misel, da je višja sila čuvala njega in njegovo delo.

Pa tudi po vojni so nasprotniki naše svobode skušali kvarno vplivati na naše ljudstvo. Toda časi so se spremenili in zadnja nedelja je pričala, kako misli danes naš kmet o svojem osvoboditelju.

Brez razlike stranke, vse je hitelo, kar je le moglo v Kranj, da se udeleži odkritja spomenika, ki je postalo prava ljudska slavnost,

posebno pomembna za naše ratarje tudi radi tega, ker je bil naš prvi kralj sin kmetškega rodu. Zbralo se je kakih 15.000 ljudi.

Slavje pa je posebno povečal poset kraljevske dvojice, ki je prišla, da se udeleži odkritja spomenika svojega velikega očeta.

Ob 1/2 12. sta dospela dva kraljeva avtomobila, v prvem sta bila kralj in kraljica, v drugem pa spremstvo. Med streljanjem topičev in navdušenim pozdravljanjem množice sta odšla visoka gosta na slavnostni prostor, kjer so bili blizu spomenika za njih pripravljene sedeži. Kralj je bil v generalski uniformi,

a kraljica v naši narodni noši, kakor so jo nosile pred leti naše kmetice, a so jih žal zamenjale za drugo gosposko šaro. Marsikdo ni mogel verjeti svojim očem ko jo je videl in mnogi so radovedno povpraševali, kdo je ta tako zavber Gorenjka. Res čudo kako dobro ji je pristojala obleka in kako veličastna je bila v lepi, z zlatom okrašeni avbi.

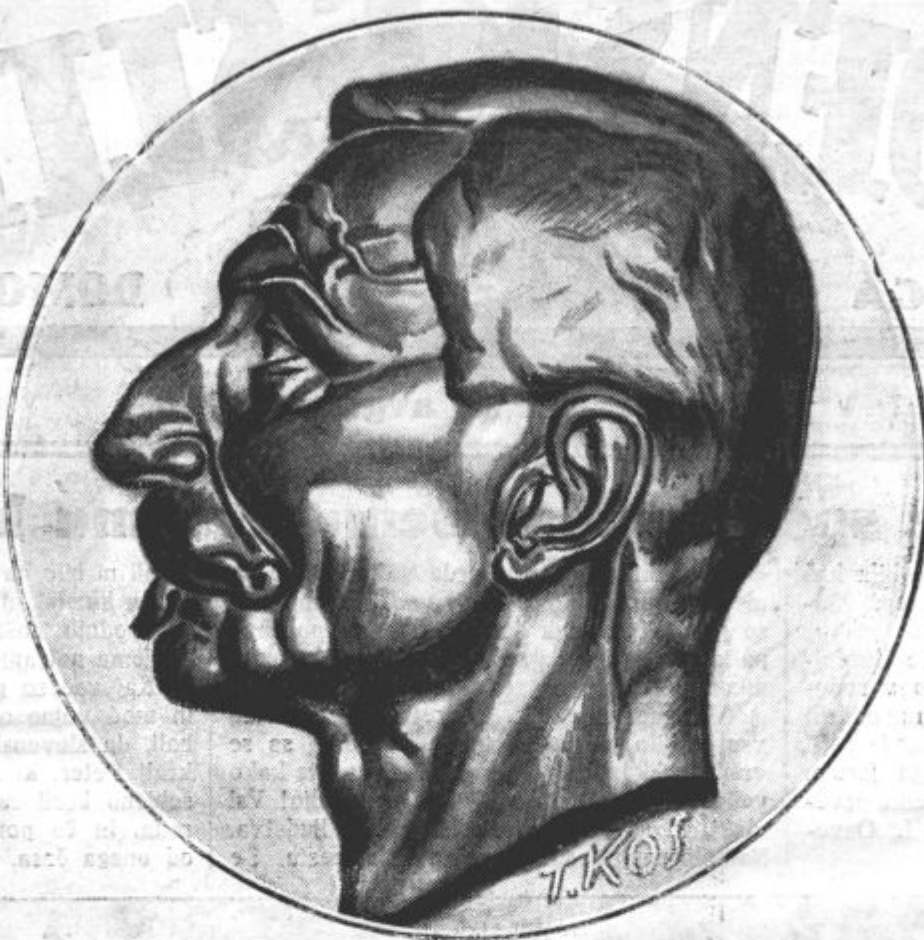
Kralja in kraljico je prvi pozdravil kranjski župan Pirc, nato veliki župan dr. Baltič in pa dvorna dama gospa dr. Tavčarjeva, ki je bila tudi v narodni noši. Pa tudi šolska mladina je poklonila krasen šopek naši na-

rodni kraljici. Za tem je bil slavnostni govor, med govorom pa je padlo zagrinjalo raz spomenik in sicer med igranjem vojaške godbe in streljanjem iz topičev in vojaških pušk. — Slavnostni govornik, obč svetovalec Makso Fok je naprosil kranjskega župana, naj on v imenu občine prevzame spomenik v svojo oskrbo.

Župan Pirc je prevzel v imenu mesta spomenik in omenil, da so se spolnile preroške besede slov. pesnikov Prešerna in Jenka, ki sta že davno prerokovala velike dni našemu narodu in baš to se je zgodilo po zaslugi Njega, ki ga danes časte z novim spomenikom.

Vsa navzoča društva in zastopstva so položila vence, mestno zastopstvo Ljubljane, Celja, Kamnika, Tržiča, Jugosloven. Sokolstva, Nar. Odbrane, društva Soče, Udruženje invalidov, Orli itd. itd., bilo je toliko vencev, da so vznožje spomenika popolnoma zakrili.

Ko so vsa društva poklonila svoje vence, je kralj

Kralj Peter. Bronasta podoba na spomeniku v Kranju.

vstal in v splošni tišini sedeče govoril:

»Sestali smo se v Kranju, da odkrijemo spomenik v znak hvaležnosti velikemu kralju Petru I. Osvoboditelju. Potrebno je sodelovanje nas vseh, da vodimo domovino po vzgledu naših velikih prednikov, potomci napredka k boljši bodočnosti. Bodi vam hvala za ta dar, kakor tudi za izraze zvestobe in vdanosti napram domovini in svojem kraljevskemu domu.

Ko je kralj končal, je velikanska množica navdušeno vzklikala slavo našemu Osvoboditelju.

Za tem je bil veličasten pohod mimu kralja in kraljice. Vsa udeležena društva so korakala mimo visokih gostov. Posebno častno so bili zastopani tudi naši vrli gasilci, ki so pomagali pri vzdrževanju reda.

Po končani prireditvi je bila popoldne in zvečer velika ljudska veselica, ki bo ostala kakor vse drugo za vedno v spominu našemu narodu.

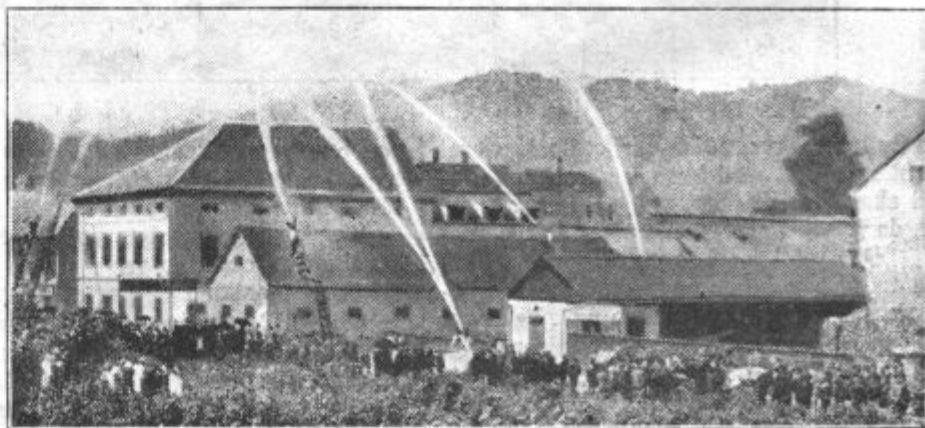
Kraljica Marija v zahvalo za pozdrav in šopek poljubi malo Leo Sabotijevo.

Kipar Tone Kos iz Češnjic pri Moravčah pod Limbarsko goro je napravil spomenik kralja Petra v Kranju.

Vila pri Beogradu, v kateri je umrl kralj Peter, bo pretvorjena v muzej, kamor bodo shranili vse spomine na našega prvega kralja.

Gasilska vaja v Celju minulo nedeljo. Na sliki vidimo, kako motorna brizgalna meče yodo čez 30 metrov visoko

Matevž Hartman, daleč po deželi znani gostilničar »pri Figovcu« v Ljubljani, je minulo soboto praznoval 70-letnico rojstva in 25-letnico, odkar je prevzel to starodavno gostilno.

Obiskovalci pripravniške šole na oblastnem inšpektoratu finančne kontrole v Ljubljani.

Jakob Osterman, dijak VI. gim. r. iz Ljubljane, je 21. julija pri kopanju v Savi pri Tomačevem utonil. Ker njegovega trupla še niso našli, je razpisana nagrada onemu, ki ga najde.

Sotori ob šentpeterski vojašnici v Ljubljani, katere so postavile družinc, ki nimajo stanovanja. Vanje so znosili vso svojo opravo in jo za silo pokrili s plahdami, kuhati pa morajo na prostem.

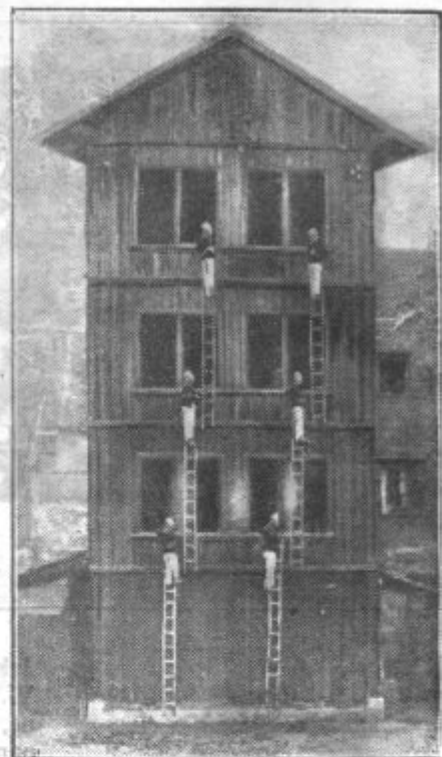
Naši pogumni fantje na Mont Blanču, ki je visok 4810 m in je najvišja gora v Evropi. Po prestani maturi so odšli iz Ljubljane mladi turisti čez Trst, Benetke in Milan v Švico v Šamoni, od koder so se do 2100 m visoko peljali po železnici, dalje pa po večnem snegu na vrh velikana, kamor so od železniške postaje in nazaj rabili le 2 dni. — Predrzni mladenci niso vzeli niti vodnika seboj, ker jim je bil predrag. Imeli so k sreči lepo vreme in so samo enemu tako ozeble noge, da so ga do svojega povratka morali pustiti v snegu. Če bi jih bila vjela nevihta, bi bili pa skoro gotovo vsi izgubljeni.

Zgoraj na desni vidimo naše dijake na vrhu Mont Blanča in sicer od leve proti desni: Kajzelja, Repéta in Frlana, Zajec pa ni na sliki, ker jih je fotografiral. Zgornja slika na levi kaže vrh te velične gore, spodnja pa počitek v večnem snegu, kjer so morali pustiti ozeblega tovariša Primožiča. Od leve proti desni so naslikani: Kajzelj, Frlan, Repé in Primožič. Naši utrjeni fantje so bili dosedaj najmlajši turisti na tem vrhu in so zato v dolini dobili posebne diplome, ki pričajo kako krepak je naš narod. Če pomislimo, kako malo je Slovencev, smo lahko ponosni, da je baš sinove našega naroda doletela tako velika čast in bo tudi vzpodbuda za nadaljne izlete v svetovno znamenite kraje. Starejši turisti iz Slovenije pa so že pred leti posejli Mont Blank.

Lepe čipke, ki jih izdelujejo kmečke ženske na Češkem, kjer je čipkarstvo še bolj razširjeno kakor pri nas in prinaša pridnim rokam lep zaslužek. — Slika nam kaže čipke, ki jih je poslala na razstavo Državna šola za ročna dela v Pragi, ki nadzira celokupno čipkarško industrijo na Češkem.

Plezalna vaja gasilcev minulo nedeljo v Celju. Gasilci iz vse okolice so prihiteli, da se vežbajo za svoj težak, a mogoče najbolj človekoljuben poklic, ki se povsod še mnogo premalo upošteva.

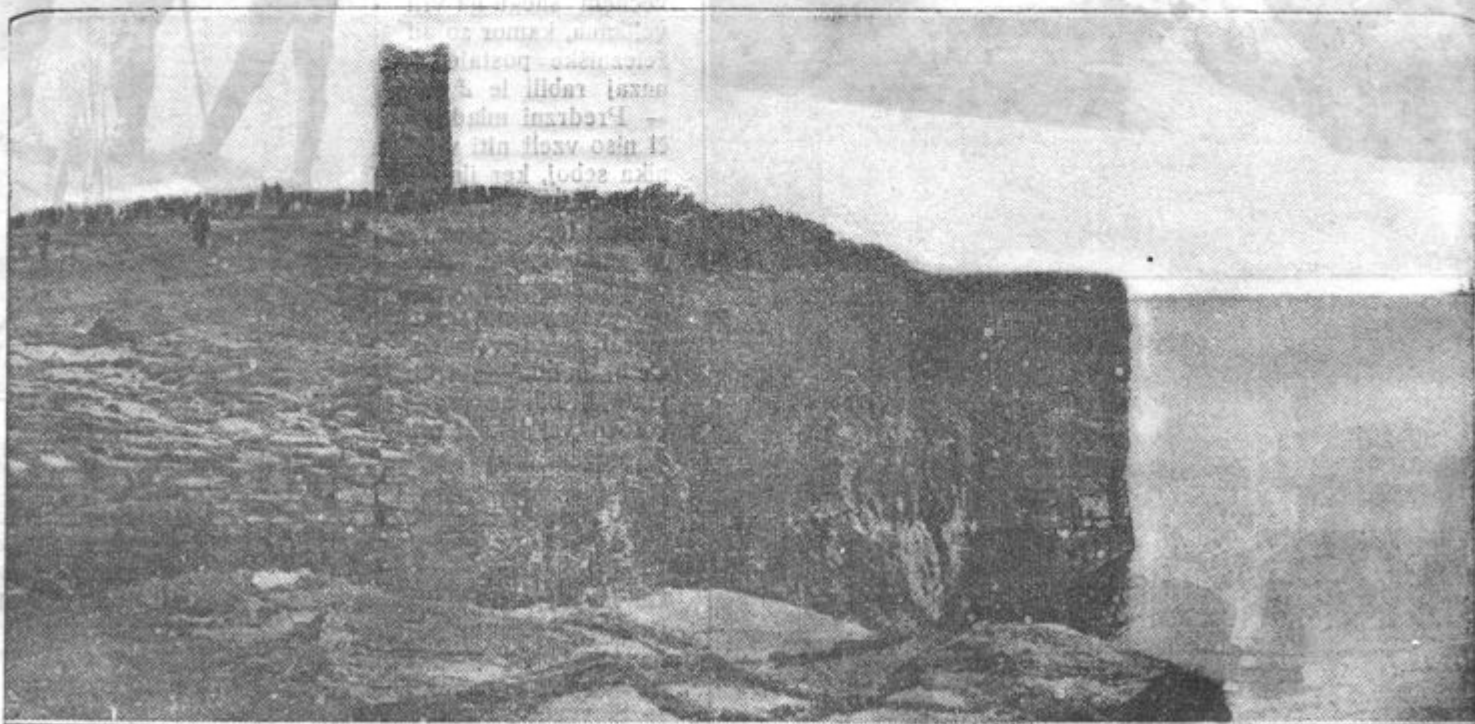
Čevem hobil Ker ni-
ni v švabri Toma-
je 31

Skupina palm iz okolice Dubronika v južni Dalmaciji, kjer je tudi pozimi tako milo podnebje, da bujno vspevajo palme, razni kaktusi, prekrasni oleandri, žive meje iz rožmarina in druge rastline, ki so doma v vroči Afriki in Aziji.

Veliki kuščarji iz Mrtvega jezera na San Domingo v Ameriki z imenom Rhinoceros Iguanes, ki imajo silno močne čeljusti in rog na nosu ter nas spominjajo orjaških predpotopnih živali.

Spomenik lordu Kičenerju, poveljniku angleških čet v vojski proti Burom, v Egiptu in v svetovni vojni. Samotni spomenik stoji blizu kraja, kjer se je potopil s svojo ladjo slavni vojskovodja.